

USAID | **УКРАЇНА**
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОПИТУВАННЯ СУДДІВ ЩОДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ, СУДОВОЇ РЕФОРМИ, СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ ТА ГОТОВНОСТІ ПОВІДОМЛЯТИ ПРО ЇЇ ПРОЯВИ

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Контракт No. AID-OAA-I-13-00032, Завдання No. AID-121-TO-16-00003

Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя»

Підготовлено: ТОВ «ІНФО САПІЄНС»

Надано:

Кімонікс Інтернешнл Інк.

ЗМІСТ

ВИСНОВКИ	3
МЕТОДОЛОГІЯ	5
СПРИЙНЯТТЯ СУДДІВСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ОКРЕМИХ ЇЇ АСПЕКТІВ	6
СУДОВА СИСТЕМА ТА СУДОВА РЕФОРМА	11
ОСОБИСТА ДОВІРА ДЕРЖАВНИМ ТА НЕДЕРЖАВНИМ ІНСТИТУЦІЯМ	13
СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕСПОНДЕНТІВ	20

ВИСНОВКИ

Сприйняття суддівської незалежності та окремих її аспектів

П'ята частина (20%) опитаних суддів оцінила незалежність судів в Україні у 5 з десяти, і така сама частка (20%) у 8 із десяти. Лише 1% опитаних вважає, що незалежність судів повністю відсутня, а протилежної думки притримується 9% опитаних суддів.

Третина опитаних суддів (34%) оцінює свою незалежність у найвищий бал, ще кожен п'ятий (21%) у 9 балів з 10-ти. Лише 7% опитаних суддів оцінюють власну суддівську незалежність у оцінкою до 5-ти балів.

34% респондентів вказали, з часу їх призначення на посаду їхня суддівська незалежність лише зміцнилася, майже чверть (24%) вказали на послаблення суддівської незалежності.

Лише 4% опитаних суддів однозначно вважає, що протягом останніх двох років окремі судді мали неправомірну вигоду за ухвалення певних рішень у справах, ще 16% скоріше впевнені у цьому. Майже кожен п'ятий суддя (18%) категорично не погоджується з таким твердженням, третина – 34% - скоріше не погоджується.

4% тих, хто вважає, що такі випадки хабарів були в українських судах за останні два роки, зазначають, що це відбувається на постійній основі, а третина (33%), що іноді.

Абсолютна більшість опитаних суддів (92%) погоджуються, що суди в Україні дотримуються стандартів суддівської етики. Майже три чверті опитаних суддів погоджуються, що Вища рада правосуддя ефективно забезпечує здійснення дисциплінарних проваджень стосовно суддів, суддя, що має інформацію про корупційні дії своїх колег, повинен невідкладно повідомити про це НАБУ, та що судова влада в Україні ефективно вирішує питання корупції в судовій системі (74%, 74% та 73% відповідно).

35% опитаних суддів погодилися із твердженням, що в Україні впродовж останніх двох років окремі судді розглядали справи та ухвалювали рішення під тиском фактичних або очікуваних дій з боку ЗМІ.

Кожен десятий суддя (13%) погодився із твердженням, що за останні два роки в нашій країні добір та призначення суддів відбувається не на основі здібностей, досвіду та компетентності кандидатів, а на основі інших чинників.

89% респондентів зазначили, що керівництво їхніх судів не впливало на їх незалежність за останні два роки. 88% вказали, що таких дій не було з боку Конституційного суду України, по 87% - з боку Ради суддів України та Вищої ради правосуддя.

Судова система та судова реформа

Три чверті суддів погодилися, що Вища рада правосуддя ефективно захищає незалежність суддів в Україні (73%), майже кожен третій суддя (65%) зазначив, що Рада суддів України ефективно захищає незалежність суддів в Україні, і лише кожен п'ятий (20%) назвав виправданим залучення представників ГРП до конкурсного добору суддів та кваліфікаційного оцінювання суддів.

Половина (54%) опитаних суддів вважає необхідним реформування чинної моделі залучення народу до відправлення правосуддя через інститут присяжних, третина (31%) не змогла визначитись із відповіддю.

Більше половини опитаних суддів (58%) вважають змішану модель інституту присяжних більш доречною для України.

Особиста довіра державним та недержавним інституціям

Найменшою довірою суддів користуються ЗМІ та журналісти (довіряє лише 12% опитаних), громадським організаціям (14%) та політичним партіям (15%), а найбільшою - судова влада в цілому – 86% (опитаних відзначили це), 79% - Вища рада правосуддя, 75% - Верховний Суд.

Загалом лише 9% суддів відзначили, що особисто на них протягом останніх двох років чинився тиск з метою ухвалення певних рішень.

Кожен п'ятий опитаний суддя (21%) зазначив, що протягом останніх двох років одержував погрози про притягнення його до дисциплінарної чи іншої відповідальності, чи його було притягнуто до дисциплінарної чи іншої відповідальності через ухвалення певного рішення у справі.

Чверть опитаних суддів (25%) безумовно або скоріше погодились, що за останні два роки відбулися негативні зміни в умовах їхньої роботи, а 56% відзначили протилежну точку зору.

32% опитаних суддів зазначили, що у випадку отримання інформації про можливий хабар колеги, вони повідомлять НАБУ, 28% - що спробують переконати колегу у хибності цього рішення, а кожен п'ятий (21%) повідомить голову суду.

В цілому обізнаними з нормами міжнародного гуманітарного права вважають себе 47% опитаних суддів, в цілому не обізнаними – 11%.

МЕТОДОЛОГІЯ

Всеукраїнське опитування суддів було проведено компанією Info Sapiens у період з 24 лютого по 05 квітня 2021 року. До дослідження були включені всі регіони України за виключенням Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, а у Донецькій та Луганській області опитування проводилося тільки на територіях, що контролюються Україною.

Всього було опитано 559 суддів у 129 судах. З запланованих 153 судів (враховуючи 4 касаційні палати Верховного суду), відібраних Програмою «Нове правосуддя» та додаткових 24 судах, відібраних у регіонах з низьким респонс-рейтом, було отримано відмови від 48 судів, що було аргументовано надмірним завантаженням суддів, скороченням штату судів, а також безпосередньо відмовами суддів брати участь в опитуваннях.

Опитування проводилося у формі інтерв'ю через веб-інтерфейс (CAWI). Кожен суддя через відповідальну особу в своєму суді отримав посилання на анкету опитування, яка розміщена на сервері компанії Info Sapiens. Була забезпечена анонімність опитування.

Вибірка опитування репрезентативна штатному складу судів з урахуванням розподілу за видами юрисдикцій, інстанційністю та регіонами. До вибірки включені суди вищої інстанції (Верховний Суд), апеляційні суди (апеляційні суди загальної юрисдикції, апеляційний адміністративний суд, апеляційний господарський суд), місцеві суди загальної юрисдикції (районні, міськрайонні, міські, районні у містах), місцеві адміністративні суди та місцеві господарські суди. Серед апеляційних судів загальної юрисдикції, місцевих судів загальної юрисдикції, місцевих адміністративних судів та місцевих господарських судів в межах кожного регіону суди відбиралися випадковим чином за принципом пропорційності до кількості суддів (PPS – proportional to population size). Судді в кожному суді для опитування також обиралися випадковим чином.

СПРИЙНЯТТЯ СУДДІВСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ОКРЕМИХ ЇЇ АСПЕКТІВ

П'ята частина (20%) опитаних суддів оцінила незалежність судів в Україні у 5 з десяти, і така сама частка (20%) у 8 із десяти. Лише 1% опитаних вважає, що незалежність судів повністю відсутня, а протилежної думки притримується 9% опитаних суддів.

ТАБЛИЦЯ 1.1. «ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СУДДІВ В УКРАЇНІ ЗА ШКАЛОЮ ВІД 0 ДО 10, ДЕ 0 ОЗНАЧАЄ «НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПОВНІСТЮ ВІДСУТНЯ», А 10 ОЗНАЧАЄ «НАЙВИЩИЙ РІВЕНЬ СУДДІВСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
0 незалежність повністю відсутня	1%
1	2%
2	3%
3	6%
4	4%
5	20%
6	5%
7	18%
8	20%
9	13%
10 найвищий рівень суддівської незалежності	9%
N	559

Третина опитаних суддів (34%) оцінює свою незалежність у найвищий бал, ще кожен п'ятий (21%) у 9 балів з 10-ти. Лише 7% опитаних суддів оцінюють власну суддівську незалежність у оцінкою до 5-ти балів.

ТАБЛИЦЯ 1.2. «ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ ВАШУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЯК СУДДІ ЗА ШКАЛОЮ ВІД 0 ДО 10, ДЕ 0 ОЗНАЧАЄ «НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПОВНІСТЮ ВІДСУТНЯ», А 10 ОЗНАЧАЄ «НАЙВИЩИЙ РІВЕНЬ СУДДІВСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ», N=559)

	ЗАГАЛОМ
0 незалежність повністю відсутня	0%
1	1%
2	1%
3	3%
4	2%
5	9%

	ЗАГАЛОМ
6	3%
7	10%
8	15%
9	21%
10 найвищий рівень суддівської незалежності	34%
N	559

34% респондентів вказали, з часу їх призначення на посаду їхня суддівська незалежність лише зміцнилася, ще 38% вказали, що залишається на тому ж рівні, і майже чверть (24%) вказали на послаблення незалежності.

ТАБЛИЦЯ 1.3. «З ЧАСУ ВАШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ СУДДЕЮ, ВАША СУДДІВСЬКА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ?» (% , N=559)

	ЗАГАЛОМ
Значно зміцнилася	17%
Дещо зміцнилася	16%
Залишається на тому ж самому рівні	38%
Дещо послабилася	14%
Значно послабилася	10%
Відмова від відповіді	5%
N	559

Лише 4% опитаних суддів однозначно вважає, що протягом останніх двох років окремі судді мали неправомірну вигоду за ухвалення певних рішень у справах, ще 16% скоріше впевнені у цьому. В той же час, майже кожен п'ятий суддя (18%) категорично не погоджується з таким твердженням, а третина – 34% - скоріше не погоджується. Також 15% суддів, що взяли участь в опитуванні, відмовились давати відповідь на це питання.

ТАБЛИЦЯ 1.4. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ) З НАСТУПНИМ ТВЕРДЖЕННЯМ: Я ВВАЖАЮ, ЩО У МОЇЙ КРАЇНІ УПРОДОВЖ ОСТАННІХ ДВОХ РОКІВ ОКРЕМІ СУДДІ МАЛИ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ ЗА УХВАЛЕННЯ ПЕВНОГО РІШЕННЯ У СПРАВІ (СПРАВАХ)?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Безумовно погоджуюсь	4%
Скоріше погоджуюсь ніж ні	16%
В однаковій мірі погоджуюсь і не погоджуюсь	13%
Скоріше не погоджуюсь	34%
Категорично не погоджуюсь	18%
Відмова від відповіді	15%
N	559

4% тих, хто вважає, що такі випадки хабарів були в українських судах за останні два роки, зазначають, що це відбувається на постійній основі, а третина (33%), що іноді.

ТАБЛИЦЯ 1.5. «ЯКЩО ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ АБО БЕЗУМОВНО ПОГОДЖУЄТЕСЯ З ЦИМ ТВЕРДЖЕННЯМ, ТО, НА ВАШУ ДУМКУ, НАСКІЛЬКИ ЧАСТО ТРАПЛЯЛИСЯ ТАКІ ВИПАДКИ?:» (% СЕРЕД ТИХ, ХТО ПОГОДЖУЄТЬСЯ АБО СКОРІШЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ТИМ, ЩО УПРОДОВЖ ОСТАННІХ ДВОХ РОКІВ ОКРЕМІ СУДДІ МАЛИ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ ЗА УХВАЛЕННЯ ПЕВНОГО РІШЕННЯ, N=114)

	ЗАГАЛОМ
Постійно	4%
Іноді	33%
Дуже рідко	32%
Важко сказати	30%
Відмова від відповіді	2%
N	114

Абсолютна більшість опитаних суддів (92%) погоджуються, що суди в Україні дотримуються стандартів суддівської етики. Майже три чверті опитаних суддів погоджуються, що Вища рада правосуддя ефективно забезпечує здійснення дисциплінарних проваджень стосовно суддів, суддя, що має інформацію про корупційні дії своїх колег, повинен невідкладно повідомити про це НАБУ, та що судова влада в Україні ефективно вирішує питання корупції в судовій системі (74%, 74% та 73% відповідно).

ТАБЛИЦЯ 1.6. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ) З НАСТУПНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮСЬ	В ОДНАКОВІЙ МІРІ ПОГОДЖУЮСЬ І НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	ВІДМОВА
Судді в Україні дотримуються стандартів суддівської етики	92%	6%	2%	0%
Вища рада правосуддя ефективно забезпечує здійснення дисциплінарних проваджень стосовно суддів	74%	15%	9%	2%
Суддя, що має інформацію про корупційні дії своїх колег, повинен невідкладно повідомити про це Національне антикорупційне бюро (НАБУ)	74%	11%	7%	8%
Судова влада в Україні ефективно вирішує питання корупції в судовій системі	73%	17%	7%	3%

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ	В ОДНАКОВІЙ МІРІ ПОГОДЖУЮТЬСЯ І НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ	ВІДМОВА
Суддя, що має інформацію про корупційні дії своїх колег, повинен невідкладно повідомити про це інші (крім НАБУ) правоохоронні органи	59%	12%	18%	10%

В той же час, 35% опитаних суддів погодились із твердженням, що в Україні впродовж останніх двох років окремі судді розглядали справи та ухвалювали рішення під тиском фактичних або очікуваних дій з боку ЗМІ.

Лише кожен десятий суддя (13%) погодився із твердженням, що за останні два роки в нашій країні добір та призначення суддів відбувається не на основі здібностей, досвіду та компетентності кандидатів, а на основі інших чинників.

ТАБЛИЦЯ 1.7. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ) З НАСТУПНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ	В ОДНАКОВІЙ МІРІ ПОГОДЖУЮТЬСЯ І НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ	ВІДМОВА
В Україні впродовж останніх двох років окремі судді розглядали справи та ухвалювали рішення під тиском фактичних або очікуваних дій з боку ЗМІ (преси, телебачення, радіо)?	35%	15%	45%	5%
В Україні впродовж останніх двох років окремі судді розглядали справи та ухвалювали рішення під тиском фактичних або очікуваних дій з боку користувачів соціальних мереж (Фейсбук, Твіттер тощо)?	21%	9%	64%	6%
В останні два роки в нашій країні добір та призначення суддів відбувається не на основі здібностей, досвіду та компетентності кандидатів, а на основі інших чинників?	13%	10%	70%	6%

Абсолютна більшість суддів (89%) зазначили, що керівництво їхніх судів не впливало на їх незалежність за останні два роки. 88% вказали, що таких дій не було з боку

Конституційного суду України, по 87% - з боку Ради суддів України та Вищої ради правосуддя. По 25% опитаних суддів вказали на вплив на їхню незалежність з боку Парламенту та Уряду, ще 20% - з боку Президента України та ЗМІ.

ТАБЛИЦЯ 1.8 . «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ), ЩО ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ ДВОХ РОКІВ НЕ БУЛО ВИПАДКІВ ПОРУШЕННЯ ВАШОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЯК СУДДІ З БОКУ ТАКИХ СУБ'ЄКТІВ:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮСЬ	В ОДНАКОВІЙ МІРІ ПОГОДЖУЮСЬ І НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	ВІДМОВА
Керівництво суду (включно з головою суду, де Ви працюєте, та/або керівництво суду вищого рівня)	89%	2%	5%	4%
Конституційний Суд України	88%	3%	5%	4%
Рада суддів України	87%	4%	6%	3%
Вища рада правосуддя	87%	3%	7%	3%
Верховний Суд	86%	3%	6%	4%
Вища кваліфікаційна комісія суддів України	84%	3%	8%	5%
Представники великого бізнесу	83%	4%	8%	5%
Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	82%	5%	8%	5%
Поліція, СБУ, ДБР	81%	7%	8%	5%
Прокуратура	80%	7%	8%	5%
Адвокати, що представляють сторони в суді	79%	7%	11%	4%
Інші (крім адвокатів) учасники судових проваджень	78%	7%	11%	4%
Державна судова адміністрація України	77%	5%	14%	4%
Політичні партії та окремі політики	72%	6%	18%	4%
Пікетники та демонстранти біля будівлі суду	70%	6%	20%	4%
Соціальні мережі (Фейсбук, Твіттер, ЛінкедІн)	70%	8%	19%	4%
ЗМІ (преса, телебачення, радіо)	69%	8%	20%	3%
Президент України	68%	7%	20%	5%
Громадські організації	67%	8%	21%	4%
Уряд	64%	7%	25%	4%
Парламент	64%	7%	25%	4%

СУДОВА СИСТЕМА ТА СУДОВА РЕФОРМА

Три чверті суддів погодились, що Вища рада правосуддя ефективно захищає незалежність суддів в Україні (73%), майже кожен третій суддя (65%) зазначив, що Рада суддів України ефективно захищає незалежність суддів в Україні, і лише кожен п'ятий (20%) назвав виправданим залучення представників ГРП до конкурсного добору суддів та кваліфікаційного оцінювання суддів.

ТАБЛИЦЯ 2.1. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ) З НАСТУПНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮСЬ	В ОДНАКОВІЙ МІРІ ПОГОДЖУЮСЬ І НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	ВІДМОВА
Вища рада правосуддя ефективно захищає незалежність суддів в Україні	73%	14%	12%	1%
Рада суддів України ефективно захищає незалежність суддів в Україні	65%	19%	15%	1%
Адвокати та прокурори, які беруть участь в процесі, використовують інститут дисциплінарної скарги для тиску на суддю з метою схилити до ухвалення певного рішення у справі	52%	22%	24%	2%
Діяльність Вищого антикорупційного суду має позитивний вплив на подолання корупції в Україні	48%	25%	22%	5%
Залучення міжнародних експертів до конкурсного добору суддів Вищого антикорупційного суду було виправданим та позитивним кроком	39%	17%	41%	3%
Залучення представників громадськості* до конкурсного добору суддів та кваліфікаційного оцінювання суддів є виправданим (*ГРП)	20%	18%	60%	2%

Половина (54%) опитаних суддів вважає необхідним реформування чинної моделі залучення народу до відправлення правосуддя через інститут присяжних, а третина (31%) не змогла визначитись із відповіддю.

ТАБЛИЦЯ 2.2. «ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ, ЩО ЧИННА В УКРАЇНІ МОДЕЛЬ ЗАЛУЧЕННЯ НАРОДУ ДО УЧАСТІ В ПРОЦЕСІ ВІДПРАВЛЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В ЯКОСТІ

ПРИСЯЖНИХ ПОТРЕБУЄ РЕФОРМУВАННЯ?:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Так	54%
Ні	13%
Важко відповісти	31%
Відмова від відповіді	3%
N	559

Більше половини опитаних суддів (58%) вважають змішану модель інституту присяжних більш доречною для України.

ТАБЛИЦЯ 2.3. «ЯКУ МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ПРИСЯЖНИХ ВИ ВВАЖАЄТЕ НАЙБІЛЬШ ДОРЕЧНОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ?:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Модель, де присяжні відокремлені від професійного судді, та вирішують питання факту скоєння злочину й ухвалюють вердикт, а суддя вирішує питання права (призначення покарання) , тобто ухвалює вирок на основі вердикту присяжних (класична модель).	38%
Модель, де присяжні і професійні судді спільно вирішують питання факту та права (змішана модель)	58%
Інше	4%
N	559

ОСОБИСТА ДОВІРА ДЕРЖАВНИМ ТА НЕДЕРЖАВНИМ ІНСТИТУЦІЯМ

Опитані судді найбільше довіряють судовій владі в цілому – 86% опитаних відзначили це, 79% - Вищій раді правосуддя, а 75% - Верховному Суду. Найбільше з несудової системи судді довіряють НАЗК – 52% опитаних суддів скоріше або повністю довіряють цьому правоохоронному органу. Президенту України та органам місцевого самоврядування довіряють по 45% опитаних суддів. Найменшою довірою суддів користуються ЗМІ та журналісти (довіряє лише 12% опитаних), громадським організаціям (14%) та політичним партіям (15%).

ТАБЛИЦЯ 3.1. «НАСКІЛЬКИ ВИ ОСОБИСТО ДОВІРЯЄТЕ ЦИМ ДЕРЖАВНИМ ТА НЕДЕРЖАВНИМ ІНСТИТУЦІЯМ:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ПОВНІСТЮ/ СКОРІШЕ ДОВІРЯЮ	В ОДНАКОВІЙ МІРІ ДОВІРЯЮ І НЕ ДОВІРЯЮ	ЗОВСІМ / СКОРІШЕ НЕ ДОВІРЯЮ	ВІДМОВА
Судовій владі (в цілому)	86%	6%	1%	6%
Вищій раді правосуддя	79%	11%	5%	6%
Верховному Суду	75%	14%	5%	6%
Вищому антикорупційному суду	67%	17%	8%	8%
Національному агентству з питань запобігання корупції (НАЗК)	52%	25%	16%	8%
СБУ (Службі безпеки України)	51%	28%	12%	8%
Органам прокуратури	50%	31%	11%	8%
Національному антикорупційному бюро (НАБУ)	49%	28%	15%	8%
ДБР (Державному бюро розслідувань)	49%	31%	12%	9%
Президенту України	45%	24%	23%	9%
Органам місцевого самоврядування	45%	34%	12%	8%
Органам поліції	45%	33%	14%	7%
Державній виконавчій службі	43%	36%	13%	8%
Міністерствам та відомствам	38%	31%	22%	9%
Кабінету Міністрів України	36%	26%	29%	9%
Верховній Раді України	35%	26%	30%	9%
Приватним виконавцям судових рішень	35%	39%	16%	10%
Політичним партіям	15%	27%	46%	12%
Громадським організаціям	14%	32%	44%	10%
Засобам масової інформації/ журналістам	12%	33%	46%	9%

Загалом лише 9% суддів відзначили, що особисто на них протягом останніх двох років чинився тиск з метою ухвалення певних рішень.

ТАБЛИЦЯ 3.2. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ) З НАСТУПНИМ ТВЕРДЖЕННЯМ: УПРОДОВЖ ОСТАННІХ ДВОХ РОКІВ НА МЕНЕ ЧИНИВСЯ ТИСК З МЕТОЮ УХВАЛЕННЯ МНОЮ ПЕВНОГО РІШЕННЯ У СПРАВІ (В ЦІЛОМУ АБО ЧАСТКОВО)?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Безумовно погоджуюсь	3%
Скоріше погоджуюсь ніж ні	6%
В однаковій мірі погоджуюсь і не погоджуюсь	6%
Скоріше не погоджуюсь	20%
Категорично не погоджуюсь	64%
Важко відповісти	3%
N	559

Лише 46 суддів вказали, що на них чинився тиск з метою прийняття відповідних рішень, але такої кількості не достатньо для надійного аналізу даних. В рамках оцінки трендів відповідей можна зазначити нерегулярність та рідкість такого тиску.

ТАБЛИЦЯ 3.3. «ЯКЩО У ЗАПИТАННІ 1 ОБРАНО ВІДПОВІДІ 1 АБО 2 (ТОБТО ЯКЩО ВИ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ АБО БЕЗУМОВНО ПОГОДЖУЄТЕСЯ З ПОПЕРЕДНІМ ТВЕРДЖЕННЯМ), ТО НАСКІЛЬКИ ЧАСТО ТРАПЛЯЛИСЯ ТАКІ ВИПАДКИ?» (% СЕРЕД ТИХ, ХТО БЕЗУМОВНО АБО СКОРІШЕ ПОГОДИВСЯ, ЩО НА НИХ ЧИНИВСЯ ТИСК, N=46)

	ЗАГАЛОМ
Постійно	7%
Іноді	39%
Дуже рідко	48%
Важко сказати	7%
N	46*

Оскільки лише 46 суддів вказали, що на них чинився тиск з метою прийняття відповідних рішень, то отримані результати мають лише тенденційний характер, і свідчать про тиск як з боку часників судових проваджень так і з боку представників громадянського суспільства та ЗМІ.

ТАБЛИЦЯ 3.4. «ВКАЖІТЬ, ЯКІ СУБ'ЄКТИ ЧИНИЛИ ЦЕЙ ТИСК?» (% СЕРЕД ТИХ, ХТО БЕЗУМОВНО АБО СКОРІШЕ ПОГОДИВСЯ, ЩО НА НИХ ЧИНИВСЯ ТИСК, N=46)

	ЗАГАЛОМ
Учасники судових проваджень	61%
Представники громадських об'єднань	50%
Представники ЗМІ	43%

	ЗАГАЛОМ
Адвокати	41%
Прокурори	30%
Представники виконавчої влади	17%
Представники політичних партій	17%
Представники законодавчої влади	9%
Органи місцевого самоврядування	4%
Представники судової влади (Верховний Суд, Вища рада правосуддя, Рада суддів України, Державна судова адміністрація тощо.)	2%
N	46*

Кожен п'ятий опитаний суддя (21%) зазначив, що протягом останніх двох років одержував погрози про притягнення його до дисциплінарної чи іншої відповідальності, чи його було притягнуто до дисциплінарної чи іншої відповідальності через ухвалення певного рішення у справі. Лише 2% опитаних суддів зазначило, що упродовж останніх двох років керівництво їхнього суду надавало їм вказівки щодо ухвалення певних рішень у справах.

ТАБЛИЦЯ 3.5. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ) З НАСТУПНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ:» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮСЬ	НЕЙТРАЛЬНО	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	ВАЖКО ВІДПОВІСТІ
Упродовж останніх двох років я одержував(ла) погрози про притягнення мене до дисциплінарної чи іншої відповідальності, чи мене було притягнуто до дисциплінарної чи іншої відповідальності через ухвалення певного рішення у справі	21%	9%	67%	3%
Упродовж останніх двох років були випадки, коли на ухвалення мною судового рішення вплинули скарги на мої дії з боку учасників судових проваджень, чи погрози притягнути мене до дисциплінарної, кримінальної або адміністративної відповідальності	3%	6%	89%	2%
Упродовж останніх двох років керівництво мого суду надавало мені вказівки щодо строків ухвалення рішень у справах	3%	2%	94%	1%

	БЕЗУМОВНО/ СКОРІШЕ ПОГОДЖУЮСЬ	НЕЙТРАЛЬНО	КАТЕГОРИЧНО/ СКОРІШЕ НЕ ПОГОДЖУЮСЬ	ВАЖКО ВІДПОВІСТИ
Упродовж останніх двох років в моєму суді траплялися випадки розподілу справ з порушенням встановлених законодавством порядку та (або) правил з метою вплинути на результати їх розгляду	2%	2%	92%	4%
Упродовж останніх двох років керівництво мого суду надавало мені вказівки щодо ухвалення певних рішень у справах	2%	1%	96%	1%

Чверть опитаних суддів (25%) безумовно або скоріше погодились, що за останні два роки відбулися негативні зміни в умовах їхньої роботи, а 56% відзначили протилежну точку зору.

ТАБЛИЦЯ 3.6. «НАСКІЛЬКИ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ (ЧИ НЕ ПОГОДЖУЄТЕСЯ), ЩО ЗА ОСТАННІ ДВА РОКИ ВІДБУЛИСЯ ПЕВНІ ЗМІНИ В УМОВАХ ВАШОЇ РОБОТИ, ЩО НЕГАТИВНО ВПЛИНУЛИ НА ВАШУ СУДДІВСЬКУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Безумовно погоджуюсь	9%
Скоріше погоджуюсь ніж ні	16%
В однаковій мірі погоджуюсь і не погоджуюсь	15%
Скоріше не погоджуюсь	26%
Категорично не погоджуюсь	30%
Відмова від відповіді	4%
N	559

82% тих суддів, які погодились, що за останні два роки відбулися зміни, які негативно вплинули на суддівську незалежність, вказали, що такі зміни були пов'язані з ресурсами судів, 59%, що з суддівським навантаженням, а 42% - з розміром суддівської винагороди.

ТАБЛИЦЯ 3.7. «ЯКЩО ТАКІ ЗМІНИ ВІДБУЛИСЯ (ТОБТО В ПОПЕРЕДНЬОМУ ПИТАННІ ВИ ВИБРАЛИ ВАРІАНТ «БЕЗУМОВНО ПОГОДЖУЮСЬ ЧИ «СКОРИШЕ ПОГОДЖУЮСЬ», ТО З ЧИМ БУЛИ ПОВ'ЯЗАНІ ТАКІ ЗМІНИ?» (% СЕРЕД ТИХ СУДДІВ, ЯКІ ПОГОДИЛИСЬ, ЩО ВІДБУЛИСЯ ЗМІНИ, ЯКІ НЕГАТИВНО ВПЛИНУЛИ НА СУДДІВСЬКУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, N=140)

	ЗАГАЛОМ
Ресурси суду (персонал суду, фінансове та технічне забезпечення, приміщення, оргтехніка тощо)	82%
Суддівське навантаження	59%
Розмір суддівської винагороди	42%
Соціальне забезпечення	19%
Переведення до іншого суду, структурного підрозділу, наділення іншими посадовими обов'язками	2%
Інше: Безпідставні звинувачення з боку ЗМІ та інших впливових осіб, формування негативного ставлення до суддів в цілому, підрив авторитету судової гілки влади	7%
Інше	4%
N	140

32% опитаних суддів зазначили, що у випадку отримання інформації про можливий хабар колеги, вони повідомлять НАБУ, 28% - що спробують переконати колегу у хибності цього рішення, а кожен п'ятий (21%) повідомить голову суду.

ТАБЛИЦЯ 3.8. «ЯКЩО ОСОБИСТО ВИ ОТРИМАЄТЕ ІНФОРМАЦІЮ, ЯКА НЕЗАПЕРЕЧНО СВІДЧИТЬ ПРО ТЕ, ЩО ВАШ КОЛЕГА НАМАГАЄТЬСЯ ОТРИМАТИ НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ ВІД УЧАСНИКА СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ, ЯКИМИ БУДУТЬ ВАШІ ЙМОВІРНІ ДІЇ?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Повідомлю НАБУ	32%
Спробую переконати колегу, що цього робити не слід	28%
Повідомлю голову суду	21%
Повідомлю інші правоохоронні органи (прокуратуру, СБУ або поліцію)	18%
Пораджу колезі взяти самовідвід у цій справі, не розкриваючи того, що мені відомо намагання отримати неправомірну вигоду	10%
Повідомлю Вищу раду правосуддя	10%
Повідомлю Раду суддів України	4%
Нічого робити не буду – це не моя справа	3%
Пораджуюсь з колегами	3%
Інше	0%
Відмова від відповіді	28%
N	559

27% опитаних суддів поінформують відповідні органи у письмовій та не анонімній формі, у анонімній формі – 13% (письмово та усно).

ТАБЛИЦЯ 3.9. «У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРОІНФОРМУВАТИ БУДЬ-ЯКІ ДЕРЖАВНІ ОРГАНИ ЩОДО ВІДОМИХ ВАМ ПРОЯВІВ КОРУПЦІЇ У ВАШОМУ ТА ІНШИХ СУДАХ, ЯКИЙ СПОСІБ ВИ ОБЕРЕТЕ?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Проінформую в письмовій формі та назву себе	27%
Проінформую в письмовій формі на анонімній основі	8%
Проінформую в усній формі та назву себе	7%
Поінформую в усній формі на анонімній основі	5%
Інше	1%
Важко відповісти	31%
Відмова від відповіді	21%
N	559

Ті, судді, хто обрав анонімну форму зробили це через побоювання погіршення відносин з колегами (49%), та загрози безпеці членам родини та близьким (43%), або особистій безпеці (33%).

ТАБЛИЦЯ 3.10. «ЧИ ВПЛИНУЛИ НА ВАШ ВИБІР НИЖЧЕ ПЕРЕРАХОВАНІ ОБСТАВИНИ?» (% СЕРЕД СУДДІВ, ЯКІ ОБРАЛИ АНОНІМНУ ФОРМУ, N=70)

	ЗАГАЛОМ
Побоювання погіршення відносин з колегами	49%
Загроза безпеці членів родини та близьких осіб	43%
Загроза особистій безпеці	33%
Побоювання погіршення відносин з представниками судової влади	20%
Побоювання переслідувань з боку інших (крім судової) гілок влади	14%
Ймовірні перепони кар'єрному зростанню	11%
Побоювання переслідувань з боку керівництва судової влади	11%
Інше	4%
N	70

В цілому обізнаними з нормами міжнародного гуманітарного вважають себе 47% опитаних суддів, в цілому не обізнаними – 11%.

ТАБЛИЦЯ 3.11. «НАСКІЛЬКИ ВИ ВВАЖАЄТЕ СЕБЕ ОБІЗНАНИМ(-ОЮ) З НОРМАМИ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА (ЖЕНЕВСЬКІ КОНВЕНЦІЇ ТА ДОДАТКОВІ ПРОТОКОЛИ ДО НИХ, РИМСЬКИЙ СТАТУТ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ)?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ, N=559)

	ЗАГАЛОМ
Добре обізнаний(-на)	15%
Добре обізнаний(-на) з деякими положеннями, але з деякими поверхнево	32%
Поверхнево обізнаний (-на) з усіма положеннями	31%
Майже не обізнаний (-на)	10%
Зовсім не обізнаний (-на)	1%
Важко відповісти	10%
N	559

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕСПОНДЕНТІВ

ТАБЛИЦЯ 4.1. РОЗПОДІЛ ЗА ОБЛАСТЯМИ (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	ЗАГАЛОМ
Вінницька	5%
Волинська	2%
Дніпропетровська	9%
Донецька	4%
Житомирська	2%
Закарпатська	3%
Запорізька	6%
Івано-Франківська	3%
Київська	7%
м. Київ	9%
Кіровоградська	1%
Луганська	1%
Львівська	8%
Миколаївська	2%
Одеська	8%
Полтавська	5%
Рівненська	4%
Сумська	1%
Тернопільська	2%
Харківська	8%
Херсонська	3%
Хмельницька	3%
Черкаська	1%
Чернівецька	0%
Чернігівська	3%
N	559

ТАБЛИЦЯ 4.2 РОЗПОДІЛ ЗА ІНСТАНЦІЮ (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	ЗАГАЛОМ
Касація	4%
Апеляція	23%
Перша	73%
N	559

ТАБЛИЦЯ 4.3 РОЗПОДІЛ ЗА ЮРИСДИКЦІЮ (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	ЗАГАЛОМ
Загальна	66%
Адміністративна	15%
Господарська	14%
Верховний Суд (Вища інстанція)	4%
N	559

ТАБЛИЦЯ 4.2 РОЗПОДІЛ ЗА СТАТТЮ (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	ЗАГАЛОМ
Чоловіча	48%
Жіноча	52%
N	559

ТАБЛИЦЯ 4.3 РОЗПОДІЛ ЗА ВІКОМ (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	ЗАГАЛОМ
До 39 років (включно)	20%
40-49	47%
50-59	22%
60 і старше	5%
Відмова від відповіді	7%
N	559

ТАБЛИЦЯ 4.4 ЗАПИТАННЯ: «ЯК ДАВНО ВИ ПРАЦЮЄТЕ СУДДЕЮ?» (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	ЗАГАЛОМ
До 3 років	10%
3 - 5 років	2%
6 - 10 років	21%
11 - 20 років	48%
Понад 20 років	15%
Відмова від відповіді	5%
N	559

ТАБЛИЦЯ 4.5 «ЯКИМ БУВ ВАШ ПРОФЕСІЙНИЙ ДОСВІД ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ ПОВНОЇ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПОСАДУ СУДДІ?», ЗА ІНСТАНЦІЙНІСТЮ (% СЕРЕД УСІХ ОПИТАНИХ СУДДІВ)

	АПЕЛЯЦІЙ НА ТА КАСАЦІЙН А ІНСТАНЦІЇ	ПЕРША ІНСТАНЦІЯ	ЗАГАЛОМ
Помічник судді	20%	46%	39%
Працівник апарату суду (крім помічника судді)	18%	23%	22%
Співробітник органів правопорядку (МВС /поліція, прокуратура, СБУ, НАБУ, ДБР)	22%	18%	19%
Працівник іншого органу державної влади (крім зазначених вище посад)	18%	12%	14%
Адвокат	12%	12%	12%
Робота в сфері освіти чи науки (викладання, наукові дослідження тощо)	8%	3%	5%
Приватний або державний виконавець	3%	3%	3%
Робітник на виробництві	3%	1%	1%
Приватний або державний нотаріус	3%	0%	1%
Інше	5%	3%	4%
Інше: юрисконсульт	4%	3%	3%
Відмова від відповіді	10%	5%	7%
N	153	406	559